

Socialdepartementet

Uppdaterad nationell cancerstrategi

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över Bättre tillsammans - Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi.

Region Jönköpings län stödjer den genomarbetade utredningen, och framhåller några utvecklingsområden. Region Jönköpings län betonar särskilt avsnitten om det förebyggande arbetet, personcentrering, rehabilitering, vikten av tillgänglig och sammanhållen information samt vikten av fortsatt data- och forskningsdriven utveckling. För styrning mot framtidens teknologi, det vill säga såväl teknik som individers kompetensutveckling, vill Region Jönköpings län också betona vikten av tydligt ledningsengagemang.

För att förebygga cancer anser Region Jönköpings län att tydlig ansvarsfördelning och etablering av effektiva samverkansstrukturer på flera nivåer; nationellt, samverkansregionalt, och regionalt/lokalt är viktigt. Fragmentisering av ansvar och roller riskerar att försvaga insatser inom såväl det förebyggande arbete som behandling och uppföljning. Kompetens kring det förebyggande arbetet behöver fortsatt byggas, och ha en tydlig utgångspunkt i både invånar- och organisationsperspektiv.

Region Jönköpings län vill lyfta personcentrering i tjänstedesign som avgörande för att möta befolkningens individuella behov. Region Jönköpings län understryker behovet av digitala lösningar som möjliggör personcentrerad vård via flexibilitet för individuella behov samt bra resurstillvaratagande. Region Jönköpings län efterlyser hög takt i utveckling av serviceförmåga genom digitala verktyg och tjänster. En nationell samordning av digitala plattformar är avgörande för att skapa jämlik tillgång till information och stöd. För att förbättra kvaliteten och stärka beslutsfattandet föreslår Region Jönköpings län hög förändringstakt för juridiska och tekniska lösningar som möjliggör delning av data mellan vårdgivare och en samordning av informationssystem. Region Jönköpings län understryker även vikten av att rehabilitering är individuellt anpassad.

Tillgång till kompetens och kapacitet är avgörande och Region Jönköpings län vill belysa bristen på kritiska resurser som en strategisk utmaning, exempelvis kompetens inom diagnostik och tillgång till läkemedel. Region Jönköpings län ser ett behov av att förstärka kompetensförsörjning genom utbildning,

kombinationstjänster och satsningar på klinisk forskning, samt betonar vikten av horisontella prioriteringar.

Synpunkter på förslaget

Nedan finns en sammanställning av Region Jönköpings läns synpunkter. Till varje kapitel listas också kommentarer för specifika avsnitt, numrerade enligt dokumentet för förslaget till strategin.

Kapitel 2. Mål och uppföljning

2.1.3 Bästa möjliga livskvalitet – under och efter cancersjukdom

Region Jönköpings län vill betona vikten av strukturerad bedömning av rehabiliteringsbehov, men understryker också att gemensamma och tydliga mätetal behövs för uppföljning och att dessa inte bör bidra till ökad administration.

Kapitel 3. Förebygga cancer

Region Jönköpings län vill betona vikten av tydlighet kring ansvarsområden och samverkan mellan aktörer. Förebyggande insatser bör stärkas genom en helhetssyn på risk- och skyddsfaktorer, med särskild prioritering för barn och unga samt för jämlikhet i hälsa.

3.3.7 Identifierade utvecklingsbehov i samordningen av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet

Region Jönköpings län understryker nackdelen med flertalet aktörer vilket gör det otydligt vem som ansvarar för dessa frågor och vad uppdraget för respektive aktör är.

3.5.1 Samordnat hälsofrämjande och förebyggande arbete med förtydligat ansvar

Region Jönköpings län understryker att det hälsofrämjande och förebyggande arbetet behöver genomföras utifrån en helhetsbild av de risk- och skyddsfaktorer som kopplas till icke-smittsamma sjukdomar. Att inrätta en funktion för samverkan kring strategisk planering, prioritering och koordinering är av stor betydelse.

3.5.2 Prioriterade förebyggande insatser

Region Jönköpings län vill understryka vikten av att prioritera insatser riktade till barn och unga samt vikten av insatser för att stärka jämlikheten i hälsa.

4. Screening och kontrollprogram vid ökad cancerrisk

Region Jönköpings län understryker behovet av att beakta en ökad resursåtgång för vissa kompetenser vid ökad mängd screening, till exempel radiologisk kompetens, samt framhåller vikten av att kvalitetsregister inte drivs i vinstsyfte. Region Jönköpings län ser stort värde i tekniska lösningar som ökar invånarnas egna möjligheter till att vara en aktiv part.

4.1.1 Screening för livmoderhalscancer

Region Jönköpings län ser att egenprovtagning kommer bli en permanent del av denna screeningverksamhet.

4.1.4 Organiserad testning för prostatacancerscreening

Region Jönköpings län ser att resursfrågan ska tas i beaktande, som till exempel ökad arbetsbelastning för radiologer, vid ökad mängd av screening.

4.3.3 Systematiskt uppföljning av screeningprogram samt 4.7.1 Jämlik tillgång till cancerscreening i hela landet.

Inkommen synpunkt om att kvalitetsregistren inte bör vara privata och/eller vinstdrivande.

4.5.3 Användning av artificiell intelligens

Region Jönköpings län ser ett stort värde av att invånare får möjlighet till tillämpning av gemensamma tjänster för ökad jämlikhet, där målsättning bör vara att invånare med stöd av till exempel AI/algoritmer kan hantera sin egenvård och sina vårdkontakter, i syfte att avlasta vårdens administrativa arbete.

5. Personcentrering

Region Jönköpings län förordar tydligare krav på dokumentation av fast vårdkontakt och utveckling av digitala verktyg som stöder individanpassad vård, exempelvis en standardiserad och personanpassad Min vårdplan via 1177.se. Region Jönköpings län betonar behovet av hög förändringstakt inom digital utveckling och stärkta kunskapsstöd för patienter.

5.2.1 Kontaktsjuksköterska ska vara en fast vårdkontakt

Region Jönköpings län föreslår tillägg om att fast vårdkontakt ska dokumenteras samt efterlysning om skrivelse kring möjlighet till digital kommunikation mellan patienten och vården.

Region Jönköpings län föreslår tillägg om att när en person behöver vård från flera olika vårdgivare kan det finnas flera fasta vårdkontakter (se referens <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2017-10-26.pdf>).

5.2.4 Min vårdplan är ett kunskapsstöd för patienter i cancervården

Region Jönköpings län understryker vikten av att patienten alltid ska få tillgång till en personanpassad digital Min vårdplan via 1177.se. Region Jönköpings län stödjer Min vårdplans behov av vidareutveckling.

Region Jönköpings län föreslår tillägg om att vården behöver kunna erbjuda ett standardiserat och kvalitetssäkrat utbud av olika typer av kunskapsstöd (till exempel lära på egen hand, i grupp, peer to peer).

Region Jönköpings län föreslår tillägg om att förändringstakten kring digitala verktyg måste hållas hög - hålla samma takt som omvärldens utveckling.

5.2.5 Dokumenterade överenskommelser syftar till ökad delaktighet

Region Jönköpings län understryker vikten av vidareutvecklingen av en sammanhållen plan på 1177.se.

Region Jönköpings län föreslår tillägg om att stärka delen i den dokumenterade överenskommelsen som handlar om ansvarsfördelning mellan individ, vården och samhället.

5.2.7 Personanpassad kommunikation är en förutsättning för patientdelaktighet

Region Jönköpings län vill understryka vikten av personanpassad kommunikation samt användning av kvalitetssäkrad teknisk anpassning. Region Jönköpings län önskar att patientinformation ska så långt som möjligt finnas på öppna webbsidor på 1177.se.

5.5.1 Förstärkt patientdelaktighet och patientmedverkan

Region Jönköpings län föreslår tillägg om tydlighet att vidareutveckling av Min vårdplan ska ske i nära samverkan med det nationella projektet Sammanhållen planering på 1177.se.

Region Jönköpings län föreslår tillägg om vikten av samordning av stödprocesserna utifrån identifierade patientutmaningar.

6. Tillgänglighet

Region Jönköpings län ställer sig bakom förslagen med betoning på en fortsatt översyn och utveckling av ledtidsmätning. Likriktade och gemensamma ledtider behöver vägas mot medicinska och etiska aspekter i de olika förloppen. Ett strukturerat arbetssätt för registrering av data och uppföljning är nödvändigt för den fortsatta utvecklingen.

6.6.1 En förenklad väntetidsmodell

Region Jönköpings län föreslår att en konsekvensanalys genomförs kring behovet av filterfunktion, för underlag till beslut.

Region Jönköpings län vill också understryka vikten av att utveckla standardiserade vårdförlopp (SVF) till att innefatta hela vårdprocessen, inklusive standardutredning vid misstanke om återfall i sjukdom.

7. Diagnos och behandling

Region Jönköpings län ser behov av fortsatt utveckling av digitala vårdmöten samt efterlyser tydligare beskrivningar av kostnadsökningar och tillgången till läkemedel.

7.1.6 Fast vårdkontakt och nya former för vårdmöten

Region Jönköpings län understryker behovet att fortsätta utveckla nya digitala former av vårdmöten. Det krävs kompetensutveckling och stöd samt tydlig styrning mot mer digitala arbetssätt.

7.8 Medicinsk behandling

Region Jönköpings län saknar en mer utförlig beskrivning av storleken på kostnadsökningarna.

7.10 Läkemedelsprocessen ur ett cancerperspektiv

Region Jönköpings län föreslår tillägg om den bristande tillgången till läkemedel vilket det finns stora utmaningar med för främst äldre läkemedel. Nya läkemedel behöver prövas utifrån kostnadseffektivitet, vilket förutsätter komplicerade förhandlingar med som regel sekretessbelagda priser.

8. Precisionsmedicin

Region Jönköpings län efterlyser att relevant molekylär diagnostik ska ske nära patienten för att säkerställa kompetens och jämlik vård. Region Jönköpings län framhåller vikten av nationell samordning, tydlighet i prissättningsmodell samt teknisk neutralitet i arbetet med databaser och diagnostik.

8.9.3 Nya former för samverkan mellan forskning och klinisk verksamhet behövs för patientnytta

Region Jönköpings län belyser vikten av genomlysning i frågan om centralisering kring standardpanelen solida tumörer. Region Jönköpings län förespråkar att storvolymanalyser samt kompetens kopplat till det finns nära patienten.

8.10.1 Nationell infrastruktur för precisionsdiagnostik

Region Jönköpings län understryker vikten av nationell samordning med tillägget att alla regioner behöver inkluderas. Länssjukhus behöver ha tillgång till databaser, kunskap och möjlighet att föra dialog.

8.10.3 Program för jämlikt införande av implementering av precisionsmedicin

Region Jönköpings län understryker vikten av att en infrastruktur och nivåstrukturer för att erbjuda jämlik och säker diagnostik. Analys av bredare paneler kan med fördel centraliseras, men bör finnas i sjukvårdsregionen. Gällande behovet av ett separat MTB vill vi belysa möjligheten att utveckla nuvarande strukturer för MDK.

8.10.4 Kompetensutveckling

Region Jönköpings län vill understryka vikten av att kompetensen byggs upp i regionerna. Det är viktigt att det finns en samverkan i form av genomikdatabas, men den bör inte begränsas till det instrumentsystem som GMS valt att använda. Teknikneutral samverkan behöver eftersträvas och alla regioner som utför analyser behöver inkluderas i samverkan.

9. Rehabilitering

Region Jönköpings län föreslår ökad stringens mellan rehabilitering och uppföljning samt förstärkt patientinformation om risker för sena komplikationer. Digitala lösningar behöver vara flexibla för olika behov och en nationell sammanhållen informationsföring eftersträvas.

9.3.4 Uppföljning efter cancerbehandling

Region Jönköpings län föreslår tillägg av ett tydliggörande i skillnaden mellan uppföljning efter cancerbehandling och rehabilitering.

Region Jönköpings län understryker att kunskapen idag är begränsad gällande hur resurseffektiv uppföljning efter cancersjukdom bör utformas.

Region Jönköpings län föreslår tillägg om koppling till personcentrering i gränssnittet mellan de fyra målområdena och uppföljningens delmål.

Region Jönköpings län föreslår tillägg om att patientens kunskap om risk för sena komplikationer behöver stärkas. En välinformerad patient är en viktig medspelare.

9.3.5 Rehabilitering och uppföljning ur barns och unga vuxnas perspektiv

Region Jönköpings län föreslår tillägg om risken att utveckla komplikationer för unga vuxna med cancer i likhet med skrivelsen för barn.

9.3.6 Digitala rehabiliteringsmodeller

Region Jönköpings län står bakom förslaget med tillägget att det bör benämnas att digitala lösningar inte passar alla.

9.5.2 Arbetet inom nationellt programområde för rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

Region Jönköpings län föreslår att utredning tar i beaktande att alla patienter ej har behov av en rehabiliteringsplan.

9.6.1 Strukturerad bedömning av rehabiliteringsbehov är inte fullt ut infört

Region Jönköpings län står bakom beskrivningen av strukturerad bedömning och betonar att det inte finns en tydlig angiven tidpunkt inom cancersjukdomar för bedömning av rehabiliteringsbehov, utan detta behöver istället identifieras inom varje diagnos.

9.7.1 Integrerad värdering av rehabiliteringsbehov och jämlik tillgång till specialiserad rehabilitering

Region Jönköpings län har önskemål om tydligare beskrivning av ansvarsfördelning och definition av specialiserade rehabiliteringsteam.

10. Palliativ vård

Region Jönköpings län ställer sig bakom förslagen och stödjer särskilt kvalitetsgranskning och nationell samordning av kunskapsdokument via 1177.

10.11.2 Förstärkt kompetens genom regelbunden fortbildning i palliativt förhållningssätt

Region Jönköpings län ställer sig bakom att organisationen för kunskapsstyrning ska kvalitetsgranska och samordna kunskapsdokument och så långt som möjligt göra dem nationella och tillgängliga för alla vårdgivare via 1177 för vårdpersonal.

11. Forskning

Region Jönköpings län betonar vikten av att koppla satsningar på kliniska studier till kompetensförsörjning, med fokus på kombinationstjänster som främjar forskning och utbildning.

11.2 Interventionsstudier

Region Jönköpings län föreslår tillägg om att satsningar på bland annat ökat antal kliniska interventionsstudier och kliniska läkemedelsprövningar tydligt kopplas till behovet av kompetensförsörjning. Här behövs det särskilt betonas att klinisk

forsknings- och utbildningskarriär kan främjas genom kombinationstjänster för klinisk verksamhet och forskning men även genom kombinationstjänster för klinisk tjänstgöring och utbildning/handledning.

12. Ansvarsfördelning och strukturer för samverkan

Region Jönköpings län ställer sig bakom förslagen och betonar det fortsatta behovet av tät samverkan mellan beskrivet Cancercentrum och regionerna. Region Jönköpings län påpekar att beskrivet Cancercentrum får ett omfattande uppdrag vilket antas kräva tydliga mandat och resurser för att säkerställa ett strukturerat arbete.

13. Kunskapsstyrning

Region Jönköpings län förordar juridiska och tekniska lösningar för att dela data till exempel samordning och presentation av data mellan olika informationskällor. Målsättning bör tydligt vara att kvalitetsdata tillgängliggörs i realtid för att stödja var dags arbete liksom kvalitetsutveckling och prioriteringar. Region Jönköpings län understryker behovet av horisontella prioriteringar.

13.1.3 RCC har byggt upp den nationella kunskapsstyrningen inom cancerområdet

Region Jönköpings län understryker vikten av att underlätta kombinationen av kliniskt arbete och forskning genom att underlätta framtagandet av kvalitetsindikatorer, data från kvalitetsregister, hälsodata samt prioriteringsstöd.

13.2.4 En välfungerande uppföljning är avgörande för lärande och utveckling i verksamheterna

Region Jönköpings län understryker vikten av förslaget om att "Kvalitetsdata behöver tillgängliggöras i realtid genom utveckling av kvalitetspaneler".

Thomas Gustafsson
Ordförande i nämnden för folkhälsa
och sjukvård

§ 30

Remiss: Uppdaterad nationell cancerstrategi

Diarienummer: RJL 2024/4222

Beslut

Nämnden för folkhälsa och sjukvård

- godkänner förvaltningens förslag till yttrande som svar till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över Bättre tillsammans - Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi.

Förvaltningen stödjer den genomarbetade utredningen, och framhåller några utvecklingsområden. Förvaltningen vill särskilt betona avsnitten om det förebyggande arbetet, personcentrering, rehabilitering, vikten av tillgänglig och sammanhållen information samt vikten av fortsatt data- och forskningsdriven utveckling. För styrning mot framtidens teknologi, det vill säga såväl teknik som individers kompetensutveckling, vill förvaltningen också betona vikten av tydligt ledningsengagemang.

För att förebygga cancer behövs en tydlig ansvarsfördelning och etablering av effektiva samverkansstrukturer på flera nivåer; nationellt, samverkansregionalt, och regionalt/lokalt är viktigt. Fragmentisering av ansvar och roller riskerar att försvaga insatser inom såväl det förebyggande arbete som behandling och uppföljning. Kompetens kring det förebyggande arbetet behöver fortsatt byggas, och ha en tydlig utgångspunkt i både invånar- och organisationsperspektiv.

Förvaltningen vill också lyfta personcentrering i tjänstedesign som avgörande för att möta befolkningens individuella behov och understryker behovet av digitala lösningar som möjliggör personcentrerad vård via flexibilitet för individuella behov samt bra resurstillvaratagande. En hög takt i utveckling av serviceförmåga genom digitala verktyg och tjänster efterlyses. Förvaltningen understryker även vikten av att rehabilitering är individuellt anpassad.

Tillgång till kompetens och kapacitet är avgörande och bristen på kritiska resurser är en strategisk utmaning, exempelvis kompetens inom diagnostik och tillgång till läkemedel. Förvaltningen ser ett behov av att förstärka kompetensförsörjning genom utbildning, kombinationstjänster och satsningar på klinisk forskning, samt betonar vikten av horisontella prioriteringar.

Beslutsunderlag

- Beslut NFSP 2025-02-05 Remiss: Uppdaterad nationell cancerstrategi
- Tjänsteskrivelse: Uppdaterad nationell cancerstrategi
- Yttrande: Uppdaterad nationell cancerstrategi
- Missiv: Uppdaterad nationell cancerstrategi
- Sammanfattning av remiss: Uppdaterad nationell cancerstrategi
- Remiss: Uppdaterad nationell cancerstrategi

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Regionledningskontoret – Folkhälsa och sjukvård
